

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

Per Sjögren-Gulve
 Tel: 08-698 14 46
 per.sjogren-gulve
 @naturvardsverket.se

BESLUT
 2010-08-19 Dnr 429-2910-10 Nv

Aktion Zwerggans
 Dr Johan Mooij
 Biologische Station im Kreis Wesel
 Freybergweg 9, D-46483 WESEL

Lesser White-fronted Goose (*Anser erythropus*) pilot project

Beslut

Under förutsättning att nedanstående villkor uppfylls medger Naturvårdsverket, enligt 41 § jaktförordningen (1987:905) och med stöd av 43 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt, undantag till projektet Aktion Zwerggans under åren 2012-2013 att sätta ut fångenskaps-uppfödda ungfåglar av fjällgås (*Anser erythropus*) i Vindelfjällen, Västerbottens län, med användningen av ultralätt flygplan som hjälpmedel.

1. Aktion Zwerggans ska samarbeta med Länsstyrelsen i Västerbotten beträffande detaljplaneringen av de olika aktiviteterna i länet.
2. Maximalt 25 fjällgäss får användas i försöket varje år.
3. Fjällgåsungarna som används kommer från en avelspopulation som endast är baserad på viltfångade fjällgäss.
4. Alla fjällgäss ska märkas individuellt på ett sätt som tillåter individuell identifiering i fält och även gör det möjligt att skilja fåglarna från individer som tillhör den förstärkta populationen från Norrbotten.
5. Flygplanet och gässen använder samma plats för rastning i Hudiksvalls kommun som vilda fjällgäss i Sverige gör.
6. Färdvägen söder om Hudiksvall följer i högsta möjliga utsträckning samma väg som den de vilda fjällgässen i Sverige använder.
7. En årlig skriftlig rapport skickas in till Naturvårdsverket i januari 2013 och januari 2014 där fjällgässens flyttningsframgång och överlevnad samt andra viktiga naturvårdsrelevanta observationer i projektet redovisas.

Verket förbehåller sig rätten att ändra villkoren eller stoppa försöket om resultatet eller andra nya fakta visar att sådana åtgärder är befogade.

Notera att Naturvårdsverket inte äger fjällgäss i fångenskap. Beslutet om huruvida projektet kan erhålla ägg eller ungar av fjällgås från Nordens Ark fattas av ägaren, som är Svenska Jägareförbundet.

Bakgrund

Den 27 april 2010 fick Naturvårdsverket per e-post ett brev från Aktion Zwerggans c/o Johan Mooij som bad om ett officiellt besked från verket angående om projektet kan genomföras i Sverige samt ett skriftligt löfte från Nordens Ark att projektet kan använda avkomma från de i Ryssland viltfångade fjällgässen som hålls av Nordens Ark. Sökanden uppgav att båda beskeden behövs innan slutet av maj månad för att förhandlingar med projektfinansiären Allianz Umweltstiftung om förnyad sponsring av projektet skulle kunna genomföras. Per e-post meddelades den 10 juni att Allianz Umweltstiftung muntligen accepterat senare besked.

I oktober 2005 beviljade Naturvårdsverket Aktion Zwerggans tillstånd (dnr 402-3587-05 Nv) att under åren 2006-2007 använda ultralätta flygplan vid inplantering av fjällgås i Västerbottens fjällvärld. Efter remissbehandling beviljades pilotprojektet tillstånd med villkor enligt sju punkter. I maj 2006 medgav verket på projektets begäran att tidpunkten för försöket framflyttades ett år på grund av utbrottet av fågelinfluensa i Europa. Pilotprojektet har sedan dess ännu inte startats på grund av att lämpliga fåglar för utsättning saknats.

Eftersom pilotprojektet remissbehandlades 2005 hölls i nuvarande ärende ett telefonmöte 26 maj 2010 där representanter för Länsstyrelsen i Norrbotten, Västerbotten respektive Gävleborg, Sveriges Ornitologiska Förening (SOF), WWF, Jägareförbundet och Naturvårdsverket deltog. SOF var den instans som var negativ till projektet och menade att alla gässlingar som sätts ut bör tillföras den norska populationen. Med hänvisning till den norska populationsminskningen och IUCNs riktlinjer (1998) ifrågasattes det av andra (se Skäl). Alla samtyckte dock till att bjuda in Aktion Zwerggans till ett möte för att berätta i mer detalj om projektet.

Skäl

Den förstärkta vilda populationen av fjällgås i Sverige använder sedan 1981 områden i Holland för att övervintra. Naturvårdsverket har konsulterat det granskade rapporteringssystemet Svalan vid Artportalen (www.artportalen.se) för att se i vilken grad flyttande fjällgäss observerats i södra Sverige i riktning till eller från Tyskland och Holland innan dess. Verket fann att observationer av enstaka individer och av grupper på upp till fyra fjällgäss gjorts innan 1981, t.ex. i Skåne. Även översikten av Kampe-Persson (2008) indikerar att fennoskandiska fjällgäss i Sverige innan 1981 också använt en sydlig eller syd-sydvästlig flygväg till övervintringsområden i västra Europa, och inte enbart den östliga och sydöstliga flyttväg som norska fjällgäss idag använder.

IUCNs (1998) riktlinjer för återintroduktion och förstärkning av populationer anger att orsakerna till populationens minskning eller utdöende bör elimineras eller reduceras så pass att populationsökning kan ske innan återintroduktionen eller förstärkningen utförs. Data i analysen av Lee m.fl. (2010) visar att den norska fjällgåspopulationen minskar deterministiskt med i genomsnitt 6 % per år, sannolikt på grund av gåsjakt längs populationens flyttväg. Då jakten inte lyckats minskas finns anledning att pröva och använda alternativa flyttvägar och övervintringsområden där hotande jakt inte sker.

En alternativ flyttväg har använts 1981-1999 i Sverige då vitkindade gäss (*Branta leucopsis*) användes som "fosterföräldrar" till utsatta fjällgäss uppfödda i fångenskap för att ledsaga dem till övervintringsområden i Holland. Metoden hade dock nackdelen att en del av fjällgässen präglades så på vitkindad gås att de som vuxna bildade hybridpar. Testningen av andra metoder för utsättning och ledsagande av uppfödda fjällgäss till lämpliga övervintringsområden är därför motiverat från naturvårdssynpunkt. Aktion Zwerggans bedöms möjliggöra en sådan test. Pilotprojektet möjliggör även en jämförelse av återvändandegraden hos gässlingar, som satts ut med ultralätt flygplan, med den hos gässlingar som sätts ut hos vilda artfränder som använder de norska fjällgässens flyttväg respektive flyger för att övervintra i Holland. Projektet bedöms även underlätta expansionen av den svenska fjällgåspopulationen till Västerbotten, vilken ännu inte skett från den förstärkta populationen i Norrbotten, samt öppna möjligheten till ytterligare skyddade övervintringsområden i närheten av Holland.

Sammanfattningsvis anser Naturvårdsverket att det finns skäl att med angivna villkor meddela undantag enligt 41 § jaktförordningen på grund av ovan nämnda naturvårdsintressen.

Beslut i detta ärende har fattats av direktören Eva Thörnelöf.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Susanna Löfgren och Per Sjögren-Gulve, den sistnämnde föredragande.

För Naturvårdsverket

Eva Thörnelöf

Per Sjögren-Gulve

Uppllysning om hur man överklagar, se bilaga.

Kopia till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län, Västernorrlands län, Norrbottens län,
Gävleborgs län, Uppsala län, Stockholms län, Västmanlands län, Örebro län,
Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Blekinge län och Skåne län
(koordinatorena för åtgärdsprogram)

Hudiksvalls kommun

Sorsele kommun,

Sveriges Ornitologiska Förening

Naturskyddsföreningen

Direktoratet for Naturforvaltning, Trondheim

Miljöministeriet, Helsingfors, Att: Matti Osara

Skog- och Naturstyrelsen, Köpenhamn

Fennoskandiska fjällgåsprojektet, Att: Ingar Öijen

Svenska Jägareförbundet

Lycksele Djurpark, Att: Irene Sjögren

Bilaga

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och det ska vara undertecknat.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.